

Zelfsturend leren kun je niet zelfsturend leren #hoedan?

Zelfsturend leren is uitdagend, spannend en een hoger doel, maar hoe kun je dat eigenlijk leren? Dat is toch best wel lastig?

In het onderwijs proberen we regelmatig nieuwe dingen uit, doen we praktijkkennis op en geven er zelf vorm aan. Maar wat is nu een succesvolle aanpak?

Een gevleugelde uitspraak in het boek is: 'zelfsturend leren kun je niet zelfsturend leren'. Dat zegt het eigenlijk al. Zelfsturing is lastig zelfstandig te ontwikkelen. Wat hier een rol speelt is het spel tussen structuur en autonomie. Te weinig structuur aan het leren zorgt voor gebrek aan samenhang, richting en duidelijkheid. En alleen autonomie zonder een richting of doel leidt nooit tot het gewenste resultaat. Het gaat om de juiste ondersteunende structuur om zelfsturing te leren, is de constatering na onderzoek van het lectoraat.

iSelf zorgt voor die nodige structuur en dat is praktisch. In het boek introduceren de schrijvers de *iSelf*-pijlers: *instuctie*, *integratie* en *individu*. Bij de *iSelf*-aanpak wordt aandacht besteed aan instructie van strategieën voor zelfsturend leren. De hoe-vraag wordt hierbij dus met name beantwoord. En dat is handig, want het is vaak lastig om te bedenken op welke wijze je invulling moet geven aan bijvoorbeeld het leren van vaardigheden en attitudes als kritisch denken, probleemoplossend vermogen of zelfregulering, om maar eens wat eenentwintigste vaardigheden te noemen. Het boek is vooral een praktijkboek dat je leert hoe je de ontwikkeling van zelfsturend leren kunt aanleren en integreren in je lessen en op welke wijze je kunt aansluiten op het individu. Echt een hands-on boek voor de leerkracht die werk wil maken van zelfsturend leren!

Bij *iSelf* is er ook aandacht is voor de rol van de leerkracht. De meest bepalende succesfactor bij alle onderwijsontwikkelingen. Er is aandacht voor een planmatige aanpak van *iSelf* en zijn er verschillende structureringsinstrumenten die de leerkracht ondersteunen. Zo wordt er gebruik gemaakt van de *iSelf* poster voor de koppeling tussen leerinhoud en strategieën voor zelfsturend leren. Er zijn uitgewerkte voorbeeldlesplannen, een *iSelf* -Flowchart voor de leerkracht en leidraad voor de leerlingen. Concreet, bruikbaar en effectief.

Het boek richt zich ook op het gezamenlijk leren van teams en geeft manieren aan van trainen en coachen van *iSelf*. Teach-the-teacher aanpak. Zo kan *iSelf* een duurzame ontwikkeling worden binnen de school. Een koppeling met zelfsturende teams zou een mooie volgende stap kunnen zijn. De aanpak kan zich hierin ook uitbetalen.

Het boek biedt de lezer verschillende formats. Er zijn vragenlijsten voor leerlingen en leerkrachten en een observatieschema om leerkrachtgedag in kaart te brengen. Hierbij wordt aandacht gegeven aan het geven van specifieke feedback als aanzet voor reflectie. Er is aandacht voor reflectieve vragen, discrepantie- en progressieve feedback. De coach als critical friend.

De *iSelf*-aanpak biedt de nodige structuur want ook voor leerkrachten en scholen geldt: zelfsturend leren kun je niet zelfsturend leren! Een aanrader!

Wouter Groot